

TAPA VALLA AJALEHT

Sõnumed

Nr 16/316

1. september 2007

Tasuta

LÜHIDALT

Valime aastategijaid!

Tapa vallavolikogu määruse 14. detsembrist 2006 nr 39 "Tapa valla tunnustusavalduste andmise korra" alusel palume Tapa valla elanikel esitada oma ettepanekuid Tapa valla aastategija nimetuse saajate kandidaatide kohta hiljemalt 28. septembriks.

Aastategija nimetuse saaja valitakse seitsmes kategoorias: haridus, kunst, sport, äri, elutöö, aasta edukam noor ja heategevus. Otsuse langetab Tapa vallavalitsuse moodustatud 7-liikmeline komisjon. Esitatud kandidaadi kohta palume koostada lisaks avaldusele ka lühike selgituskiri, miks kandidaat on teie arvates aastategija nimetuse vääriline.

Aastategija tiitli andmise ettepaneku võivad teha vallavolikogu liikmed, vallavolikogu alalised komisjonid, vallavalitsus ja Tapa valla elanikud.

Tuletame meelde, et avaldusi Tapa valla teenetemärgi kandidaatide kohta ootame igal aastal 15. augustiks ja 15. detsembriks ning avaldusi Tapa valla aukodanike kohta igal aastal 30 juuniks. Aukodaniku nimetuse saaja(id) autasustatakse üks kord nelja aasta jooksul (21. oktoobril). Teenetemärgiga autasustatakse 21. oktoobril, 24. veebruaril või mõnel muul Tapa valla poolt korraldatud pidulikult sündmusel. Aukodaniku nimetuse ja teenetemärgi saajad otsustab Tapa vallavolikogu.

Kõikide kandidaatide kohta ootame lisaks avaldusele ka lühikest selgituskirja. Avaldused ja selgituskirjad saata aadressil: Tapa vallavalitsus, Pikk 15, 45106 Tapa või tuua samal aadressil tööpäeviti kell 8–16.30. Info telefonil 322 9659 või e-maili teel: indrek.jurtsenko@tapa.ee

Indrek Jurtsenko

Lapsed loopisid mune

Politsei nabis eelmisel pühapäeval Tapal kinni kuueliikmelise noortekamba, kes loopis kanamune hoonete akendesse. Rakvere politseiosakonna pressiesindaja Mari Riina Rist rääkis, et kolm poissi ja kolm tüdrukut, vanuses 9-13 aastat, ostsid Tapal kuus karpki ehk 60 kanamuna ja hakkasid neid hoonete akendesse pilduma. Väidetavalt visati munaga ka ühte naist.

Noortekambale sai saatuslikuks sotsiaaltöötaja koduaknasse visatud muna. Risti sõnul teavitas sotsiaaltöötaja juhtunust politseid. Samuti õnnestus naisel kolm tütarlast 1. Mai tänavas kinni nabida ja politseile üle anda. Noormeestel õnnestus põgeneda, kuid korralvurid said teada ka nende nimed. Politsei kutsus välja korrarikkujate vanemad. Jõuti kokkuleppele, et tütarlapsed teevad munadega määratud hooned puhtaks. Politsei juhtunu kohta väärteomenetlust ei alustanud, sest keegi kannatanutest avaldust ei teinud.

(VT, 23.08.2007)

Lasteaia Pisipõnn lapsed värvilõhnalises ja värskest remonditud saalis, mille põrandale on maalitud päike, kuu ja tähed. Lasteaias antava alushariduse kvaliteedist sõltub paljuski laste edukus päris koolis.

Foto Heiki Vuntus

Täna algab uus kooliaasta

Täna on eevil kogu pere, sest algab uus kooliaasta. Pere pisimad vaatavad imetledes üles suure venna ja õe poole ning ihkavad ise sama tähtsana kooliraamatuid uurida. Rõõmu teile kõigile nüi algavast kooliaastast kui ka üksteisest!

Tänane päev kannab kalendris teadmiste päeva nime. Sajad lapsed ja noored, aga ka täiskasvanud alustavad või jätkavad täna oma kooliteed. Viies valla munit-sipaalkoolis algab uus õppeaasta. Kaks kooli alustavad uute juhtide vedamisel. Lehtse põhikooli juhiks on selle kooli pikaajaline õppealajuhataja Merike Kärmas. Tapa muusikakool alustab uuest õppeaastast Ilmar Kaldi juhtimisega. Austage ja armastage neid.

Samuti alustavad meie koolides tööd mitmed uued õpetajad. Õpetajate töötingimuste parandamiseks ja täielikuks üleminekuks e-koolile muretses vald õpetajatele mobiilsed arvutid.

Õpetajate töö on aastate jooksul muutunud aina raskemaks ja seda just lapsevanemate hoolimatu suhtumise tõttu lapse õppeprotsessi. Tahan siinjuures tuletada igale lapsevanemale meelde, et ikka rohkem tunneksite huvi, kas teie laps käib igas päev koolis ja kõigis tundides? Olege kursis ja tundke huvi kuidas teie lapsel koolis läheb. Raha keeles rääkides maksab koolipäev valla jaoks 125–150 krooni õpilase kohta

Koolimaja vastas asuv park sai kooliaasta alguseks uue ilme.

Foto Heiki Vuntus

päevas. Kasutage seda maksimumil. Nii nagu aasta tagasi, tuleb aga paraku tänagi tõdeda, et liiga paljude noorte inimeste haridustee jääb pooleli. Eriti suurt muret teeb lubamatult suur põhikoolist väljalangevus. Ent just need noored on vastuvõtlikud narkootikumidele ja alkoholile. Samuti on see riskirühm sageli seotud kuritegevuse ja AIDS-i levikuga. Ma olen veendunud, et sotsiaalne kontroll toimib seda tõhusamalt, mida rohkem noori on hoivatud õppimisega.

Päevast päeva kuuleme aina rohkem uudiseid majanduse jahtumisest ja allhankete spetsialiseerunud tööjõumahuka tootmise kolimisest ida suunas. Palju räägitakse, et

Eesti tulevik on teadmistepõhises ühiskonnas. See tähendab kõigepealt igapäev juurdepääsu haridusele ja elukestva õppe võimalustega kursis olemist.

Meie oma MTÜ Arenduskoda on algavast sügishooajast pakkumas erinevaid koolitusi ja jätkuvalt on võimalus alustada ettevõtluskoolitusega. Võimalusi on mitmeid – olge varmad neid kasutama.

Armsad õpilased, õpetajad ja emad-isad, head õppeaasta algust teile! Head uut algust meile kõigile!

Kuno Rooba,
vallavanem

PÄEVAKAJA

Algab prahistamisvastane kampaania

Keskonnaministeeriumi metsaosakond korraldab 21. augustist kuni 12. septembrini prahistamisvastase kampaaniat „Prügi kotti, kott kaasa!“. Kampaania eesmärk on teavitada avalikkust metsade prügistamisest.

Prügistamisvastane kampaania keskendub eeskätt matka- ja loodusreiside korraldajatele, keda koolitatakse kolmel bussireisil Lääne-, Viru-, ja Põlvamaale. Bussikoolituse käigus kõnelevad Keskonnaministeeriumi jäätme-majanduse spetsialistid, bussis näidatakse ka õpetlikku teemakohast videomaterjali. Samas külastatakse prügilaid ja koristatakse talgute korras peatuskohti. Bussikoolituse tarbeks valmistatud DVD-d jagab ministeerium hiljem koolidele.

Kampaania korraldajad loodavad, et bussikoolitused aitavad matka- ja loodusreiside korraldajatel paremini mõista metsade prügistamise tagajärgi. Ministeerium loodab, et kampaanias osalejad annavad bussikoolituste käigus saadud info edasi loodusreisil osalejatele, mis omakorda aitab kaasa sellele, et keskkond muutub puhtamaks.

Kampaania ühe osana on Ole-rexi bensiinijaamades saadaval ka eesti- ja venekeelsete üleskutsetega paberprügikotid, mis tuletavad inimestele meelde, et prügi ei jäetaks metsa alla, vaid see tuleb panna kotti ning võtta kaasa.

Kampaania vältel toimub ka avalikkuse teavitamine raadio- ja internetireklaami kaudu, milles samuti kutsutakse inimesi üles mitte jätta prügi metsa.

Möödunud aastal kogus Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) Keskonnaministeeriumi hallatavast riigimetsast kokku 588 tonni prügi. Selle äravedamiseks oleks vaja 30 rongivagunit ja kui see kogus ladestada näiteks korvpalliväljakule, kataks kogu väljakut kahekorruselise maja kõrgune kuhi. Metsamehed, maaomanikud, kohalikud omavalitsused ja riigiametid kulutavad prügi likvideerimisele hinnanguliselt kokku vähemalt 15 miljonit krooni aastas. Ja niimoodi aastast aastas, sest igal kevadel sulab lume alt välja uus prügi.

Projekti rahastab Keskonnainvesteeringute Keskus.

Vaata lisaks: projekt „Prügi kotti, kott kaasa!“ <http://www.envir.ee/2389>

Lisainfo: Silvi Puussepp, Keskonnaministeeriumi metsaosakonna peaspetsialist, tel 626 2919.

Brita Merisalu,
Keskonnaministeeriumi pressiesindaja

Käes on kooliaasta algus

*Koolikell,
koolikell, küll su hääl
on ikka hell!
Üle pika aja
jälle meile kajad.*

K. Libe

Märkamatu on möödunud süvine koolivaheaeg ning lastel tuleb jalge alla võtta koolitee. Paarikümnele õpilasele on see tee esmakordne, ülejäänutele tuttav.

Teadmistepäeval asub Tapa vene gümnaasiumisse õppima 273 õpilast. Neist 25 alustavad õpinguid esimeses klassis.

Juba eelmisel õppeaastal lisandus hilisele varane keelekümblusprogramm. Tullis vastu vanemate soovile, avatakse sel aastal üks vene- ja üks eestiõppe klass. Varases keelekümblusklassis toimub õppetöö 1. klassis ainult eesti keeles. Samas jätkub koolis ka hiline keelekümblusprogramm. Kuuendast klassist algab kümne eestikeelse ainetunniga nädalas sissejuhatus hilisesse keelekümblusse. Alates 7. klassist toimuvad õpingud 72% ulatuses eesti keeles.

2006/2007 õ-a lõpetas meie koolis väga edukalt esimene hiline keelekümblusklass. Laste ettepanekutele tuginedes alustab 10. klass õppetööd samuti eesti keeles. Siinkohal täneme siiralt Tapa gümnaasiumit, kes on meid juba viis aastat aidanud õpetajakaadri leidmisel keelekümblusklassidesse.

Nendel lastel, kellel valmistab raskusi õppida eesti keeles, on võimalus seda teha veneõppega klassis.

Klassijuhatajad 2007/2008 õppeaastal:

1.a kl (varane keelekümblus) – Viktoria Belitšev, 1.b kl – Valentyna Pavliuk, 2.a kl (varane keelekümblus) – Monika Läänemägi, 2.b kl – Valentyna Tenytska, 2.c kl – Irina Piksar, 3. kl – Nataliya Shelabotina, 4. kl – Jelena Malovskaja, 5. kl – Julia Gubanova, 6.a kl (hiliskeelekümblus) – Jelena Jakovleva, 6.b kl – Alevtina Vassiljeva, 7.a kl (hiliskeelekümblus) – Jana Januško, 7.b kl – Jelena Kõre, 8.a kl (hiliskeelekümblus) – Galina

Vassiljeva, 8.b kl – Nadežda Jevtšišina, 9.a kl (hiliskeelekümblus) – Viktoria Belitšev, 9.b kl – Valentina Ozerova, 10. kl (hiliskeelekümblus) – Katre Jürgenson, 11. kl – Marina Martšinkevitš, 12. kl – Anneli Morgenson.

Soovime kogu kooliperle ja lastevanematele tegude- rohket kooliaasta algust!

1. klassi asuvad õppima:

Artur Babajev, Sergei Bezlepkin, Dmitri Bondarevski Karina Gavzijeva, Darja Han, Varvara Iljina, Georg Jakimainen, Igor Korshakov, Viktoria Martšinkevitš, Hanna Mitskevich, Artjom Paas, Marek Ritso, Denis Rudenas, Kristina Rõnkevitš, Polina Sahnno, Jekaterina Sedoševa, David Skrjabin, William Skrjabin, Maarja-Liis Solovjova, Anna-Diana Sool, Jana Stepanova, Jekaterina Znobištševa, Erika Tšepura, Anton Tšernjakov, Eleonora Tšernjakova.

Tapa vene gümnaasiumi administratsioon

Tapa gümnaasiumi

1.a klass õp Elle Kivisoo

Viktor Aldõbajev, Kristiin Gildemann, Robert Hiimaa, Rainis Küli, Kristjan Kondratjev, Milena Konovalova, Kelly Lilleoja, Anete Luste-Itchev, Andro Mardim, Erki Ojalill, Andre Paas, Delica Brigita Palmsalu, Katrin Palmsalu, Kalle Pihlak, Rasmus Rahuorg, Liiso Raudvassar, Liis Rüntü, Lisbel Serbin, Meriliis Valdlo, Age Valdmann, Triin Varblane, Katariina Vipper ja Anna-Liis Voogla

1.b klass õp Pilvi Kangas

Aleks Albert, Kertu Alilik, Sulev Aoveer, Angela Blum, Oliver Filippov, Marc Girfanov, Raimond Himma, Hanna Kitsing, Kairo Kivilo, Robin Klasberg, Mark Kronberg, Martin Leissoo, Sander Matveev, Rainer Meerits, Anna Mitskevits, Liis-Mariilin Nõmmik, Ranet Nüüd,

Vahur Oolup, Birgit Brenda Panov, Simo Proso, Siim Puulmann, Marten Saar, Carmen Varusk ja Airi Võsuri

1.c klass õp Elle Paju

Betty Abel, Artur Aleksejev, Airika Altmäe, Maiken Herm-salu, Evelin Jaago, Kristjan Jordan, Kerttu Liis Kornilova, Karin Kudre, Kert Kähari, Sten Liiva, Marek Oras, Arly Pavel, Dmitri Penkin, Kevin Pispea, Karmen Raudla, Brigita Sooruu, Andreas Sooniste, Carina Sooniste, Gerda Staal, Karina Sušpanova, Aleksander Sušpanov ja Robin Vaikmets

Need õpilased on registreerunud kevadel.

Lehtse põhikooli

1. klassis asuvad 2007. aasta sügisel õppima järgmised lapsed:

Annabel Paulus, Gelly Pross, Maarika Karu, Mihkel Jõela, Taavi Tikkerber

Jäned põhikooli

2007/08 sügisel tulevad Jäned põhikooli 1. klassi Ragnar Kramm, Mauri Liivak, Kendra Piirmets ja Rey-Mond Sõelsep, nende esimeseks õpetajaks saab Tiia Salm. Uut õppeaastat alustame koolimajas, mis on valgem kui kunagi varem – meie majas vahetati ära kogu elektrisüsteem, seega ka kõik valgustid; saime ka korrekse tuletõrje häiresüsteemi. Samuti värviti üle kõik klasside seinad, selle eest suur tänu perekond Turmanile. Et kool saaks toimima hakata on õpetajad, töömees Jaak ja õpilased teinud palju lisatööd koolimaja koristamiseks ja õppetööks valmistamiseks – suur tänu teile. Soovin kõigile head uut aastat, unistuste täitumist ja kordaminekuid.

Aivi Must

Kuidas tulla toime muutustega?

Kui pidevad muutused teie stressi tekitavad, siis mõelge juba praegu selliste valdkondade loomisele oma elus, mis suure tõenäosusega ei muutu ning investeerige neisse. Niisugusel juhul te avastate, et kõige kiiremini muutuvad valdkonnad valmistavad teile vähem probleeme. Sõbrad, perekond, hinnatud raamatute kollektsioon, aed, regulaarne teadmiste omandamine – looge ise endale oma aeglaselt muutuvad valdkonnad. Mida suurem on teie isiklik stabiilsus, seda kiiremini suudate te muutused omaks võtta ilma ülemäärase stressita. (Patrik Dixon "Tulevikutarkus")

Ainus võimalus muutuva maailmaga toime tulla on jätkata õppimist. Õppimine ja enesetäiendamine on

muutumas rahva keskseks tegevuseks ühiskonna kõikidel tasanditel.

Tapa gümnaasium pakub võimalust haridustee jätkamiseks kaugõppe osakonnas – 8., 9. kl ja gümnaasium.

Kaugõppe osakond alustab oma 7. aastat mõnede muutustega. Püüame rohkem arvestada õppijate muude kohustustega ja anda neile suurem võimalus ise otsustada, millist abi ja kui palju nad õpetajatelt vajavad. Oleme planeerinud tunniplaani järgi toimuvate grupitundide arvu vähendada. (Aluseks haridusministri määrus nr 16, 16.01.2002) Igal õppijal aga on tõsisema õppimissoovi olemasolul õigus kokku leppida lisaks veel individuaalunde õpetajatega.

Ootame uusi õppijaid oma

õppimissoovist teada andma Tapa gümnaasiumi kantseleis- tase. Kaasa võtta:

- isikut tõendav dokument,
- tunnistus või muu senist haridust tõendav dokument,
- dokumendifoto,
- arstitõend,
- Avaldus-ankeet täidetaks kohapeal.

Õppetöö algab teisipäeval, 4. septembril 2007. a kell 14.

Indiaani tarkusesõna: Sa pead elama oma elu algusest lõpuni ise, keegi teine seda sinu eest teha ei saa. Ootame uusi teadmistehimulisi õppijaid ja juba tuttavatega taaskohtumist, et koos teiega teha ajalugu, tulevikuliselt mõelda ja targalt elada sel kolmandal aastatuhandel.

Malle Truu,
kaugõppe õppealajuhataja

Tapa muusikakooli sellekevadised lõpetajad.

Foto muusikakooli arhiivist

Tapa muusikakoolist

Täna, 27. augustil, nende ridade kirjutamist alustades meenub, et Tapa (laste-)muusikakooli esimene õppenõukogu koosolek toimus täpselt 50 aastat tagasi. Kooli asus juhataja Ilmar Mägi, esimesteks õpetajateks olid Leida Viiralt, Mía Kroon ja Arsi Aarma. Tapa koolides olid pikaajalised pillimängutraditsioonid ja nii leidis palju huvilisi, kes soovisid põhjalikumalt selle harrastusega tegeleda.

Viiekümne aasta jooksul on muusikakoolis pillimängu õppinud üle tuhande lapse ja lõputunnistuse on saanud peaaegu 500 noort. Palju-

dele on saanud tegelemine muusikaga elukutseks, aga paljud on jäänud harrastusmuusikuteks orkestrites ning laulukoorides.

Märtsis toimunud kahel juubelikontserdil esinesid meie õpilased ja lõpetanud. Andsime ülevaate praegu õpetatavatest pillidest ja nägime, millega tegelevad lõpetanud. Rõõm oli kohtuda suure hulga endiste õpetajate ja lõpetanute ning kuulda nende mälestusi kooliaastast.

Uus õppeaasta toob kokku 97 õpilast, kes alustavad või jätkavad pillimängu õppimist. Oleme leidnud 18 uut õpilast,

kellel on soov ja eeldused pillimänguga tegelemiseks.

Kooliaastat alustame esmaspäeval, 3. septembril kell 16.30 aktusega Tapa kultuurikojas.

50 aastat on oluline periood ühe kooli elus. Tehtud on kokkuvõtteid läbikäidud ja ees ootavad muudatused. Alates uuest kooliaastast alustab koolijuhina Ilmar Kald.

Täna kõiki õpetajaid, kellega mul oli võimalus koos töötada! Soovin kõigile õpilastele ja nende vanematele kannatlikku meelt kooliteel ning rõõmu musitseerimisest!

Peeter Kald

Lehtse põhikoolil on uus direktor

Alates 31. augustist on Lehtse põhikooli direktor Merike Kärmas. Senine direktor Katrin Lumiste lahkus omal soovil.

Olen sündinud 1. aprillil 1959. aastal Tapal. 1977. aastal lõpetasin Tapa I keskkooli ning asusin tööle kasvatajana Tapa I lasteaias. Õpinguid jätkasin 1978. aastal Tallinna Pedagoogilise Instituudi kaugõppeosakonnas koolieelse pedagoogika ja psühholoogia erialal, mille lõpetasin 1983. aastal. Aastatel 1979–1982 töötasin kasvatajana Kadrina EPT lastepäevakodus. 1981. aastal abiellusin, perre sündisid kaks last, poeg ja tütar, kes nüüd on juba täiskasvanud ning elavad omaette.

1983. a asusime perega elama Lehtsesse, kus 1985.–1986. a töötasin TK Tootsi Lehtse jaoskonnas lastepäevakodu juhatajana. 1986. a asusin tööle Lehtse kolhoosi sekretär-masinakirjutajana. Kolhoosid reorganiseeriti ning 1993.–1997. a töötasin Lehtse POÜ-s sekretär-asjaajajana ning juhataja sekretärina.

Tagasi pedagoogilise töö juurde jõudsin 1997. a jaanuaris, kui direktor Viive Linnjärv kutsus mind algklassiõpetajaks Lehtse põhikooli. Alates 2001. aastast kuni tänaseni töötasin koolis nii õpetaja kui ka direktori asetäitjana.

Uueks õppeaastaks jäi kool jälle ilma direktorita ning ma

Merike Kärmas on sellest sügisest Lehtse põhikooli direktor.

Foto Lehtse PK arhiivist

otsustasin sellele kohale kandideerida. Osutasin valituks. Hariduselus on praegu keerulised ajad ning see on mõjutanud ka meie väikest kooli. Laste arv on pidevalt vähenenud ning mitu aastat oleme alanud mõttega, mis saab edasi, milline saab olema meie kooli saatus tulevikus. Kümme aastat töötamist koolis on mind veennud selles, kui vajalik on kooli olemasolu ühele väikesele maakohale.

Lehtse koolil on austustäratav ajalugu ja väljakujunenud pikaajalised traditsioonid. Meie kool on omanäoline ja siia on alati oodatud lapsed, kes ei tule mujal suures klassikollektiivis

toime.

Koolijuhina jätkan väljakujunenud traditsioonide hoidmist ning tahan seista selle eest, et kool jääks püsima sellesse lapsesõbralikku paika, kus ta juba aastakümneid on olnud. Tahan hoida ja jätkata head koostööd olemasoleva suurepärase ning tööka kollektiiviga. Oma töös toetun kolleegide ja lastevanemate abile ning nende mõistvale suhtumisele. Samuti loodan valla poolt heale koostööle ja toetusele.

Kogu meie kollektiivi nimel soovin toredat ja töökat uut õppeaastat kõigile.

Merike Kärmas

Tapa koolinoored koos õpetaja Kevin Hoganiga Saksamaal.

Foto Kevin Hoganil erakogust

Tapa noored tutvustasid Euroopale Eestit

5.–13. juulini Berliinis toimunud noorsoovahetuse programmis osalesid kuus Tapa noort, Euroopa Vabatahtlike Teenistuse vabatahtlik meie linnas Katharina Tradt ja Tapa gümnaasiumi inglise keele õpetaja Kevin Hogan. Samas programmis osalesid ka noored, õpetajad ja noorsootöötajad Poolast, Saksamaalt, Prantsusmaalt ja Hispaaniast. Ürituse korraldaja Berliinis oli ühendus Kids & Co, organisatsioon, mis on loodud spetsiaalselt laste ja noorte toetamiseks.

Nädala jooksul organiseeriti hulgaliselt erinevaid töötubasid, mille hulgas igapäev võis teha meelepärase valiku, kas siis teater, meedia, hip-hop tants, žongleerimine või hoopis afrika trummid. Tapa noored leidsid, et töötöad olid väga lahedad. Sai suhelda paljude erinevate inimestega, kuna igas *workshopis* osales igast riigist vähemalt 1–2 esindajat. Risto Kala Tapa gümnaasiumi 9. klassist leidis,

et trummi mängida oli üsna valus kogemus, sest enda sõnul sai tema mängimiseks trummi, millel ühekümnekraadised nurgad.

Liia Ostra (10. klass) arvates oli meedia *workshop* lihtne. Nende ülesandeks oli pildistada ja filmida tegemisi teistes töötubades. Väga lõbus oli.

Marge Anni (10. klass) rääkis, et tantsutunnid olid huvitavad kohe esimestest hetkedest peale, muusika valik oli super ja inimesed tundsid ennast tantsides vabalt. Tantsusammud olid küll alguses keerulised, kuid need said fantastilise tantsuõpetaja käe all kiiresti selgeks.

Risto Küti (12. klass) väitel oli ka teatri *workshop* väga lahe ja seda tänu juhendajale. Nalja sai palju ja etendus õnnestus suurepäraselt.

Toomas Sorokin, kes elab küll Tapal, kuid lõpetas gümnaasiumi Saaremaal, vaimustus žongleerimisest. On ju põnev õhku pilduda ja kinni püüda põlevaid kurikaid!

Kolmel korral sõitsid kõik osavõtjad metrooga Berliini kesklinna. Marge pani tähele, et väga paljud inimesed lugesid sõidu ajal ajalehti ja raamatuid. Poisid leidsid, et linnaekskursioonid olid toredad, sest igapäev võis omatahtsi ringi liikuda ning vaadata, mis talle meeldis. Imetleti suuri ilusaid maju. Ainukeseks puuduseks oli see, et ilm kiskus halvaks peaaegu iga kord, kui linnas käidi.

Riikide õhtul saime väikese ettekujutuse iga riigi kultuurist ja traditsioonidest. Eesti õhtul kandsid Katharina, Risto ja Kevin eesti rahvariideid ja Marge laulis ühe eesti laulu. Kõigile jagati eesti kaart ja "Kalevi" komme.

Sellist noorsoovahetust toetab programm Euroopa Liidu Aktiivsed Noored. Järgmiseks suveks on juba ühiseid plaanegi tehtud: Tapa noored tahavad projekti raames minna Barcelonasse ja sealsed noored külastaksid meelsasti Tapat.

Kevin Hogan

Suvised ettevõtmised noortekeskuses

Suur suvi on möödas ja pered tulevad oma suvilatest tagasi linna, et oma võsukesed kas siis kooli või lasteaeda saata.

MTÜ Tapa Lastekaitse Ühingu olev noortekeskus on teisel korrusel käiva remondi tõttu kogu suve suletud olnud. Nüüd, kui lapsed kooli lähevad, oleme taas avatud.

Siiski ei saa öelda, et me suvel tegutsenud ei ole. Palju erinevaid projekte on ellu viidud ja mõned neist veel ees.

Aktiivsemad noored on saanud osa võtta erinevatest koolitustest. Kahel noormehel oli võimalus osaleda Lastekaitse Liidu korraldatud suhtlemiskoolitusest Nelijärvel. Kokku võttis antud üritusest osa 20 noort üle Eesti. Koolituse lõppedes olid noormehed vaimustuses ning nende kindel soov oli, et ka edaspidi, kui mingeid koolitusi tulemas, kindlasti neid informeeritaks. Peale selle, et noored said tunnistused koolituse kohta on neil ka pagas tagataskus, mida suhtlemisel nii sõprade, koolikaaslaste ja miks ka mitte vanematega kasutada saab.

Tihti peale jääb kõrvaltvaatajale arusaamatuks noortekeskuse eesmärk ja prioriteedid ning samuti ei tea paljud, mida üldse tähendab noorsootöö. Siinkohal toongi lühidalt välja millega siis tegemist on.

Noorsootöö on noortele arendavaks tegevuseks tingimuste loomine, mis võimaldab neil oma vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, õppekava ja tööd. Noorsootöö sisuks on noorte sotsiaal-, kultuuri- ja tervisekasvatuse, mis soodustab noorte vaimset ja füüsilist arengut.

EV noorsootöö seaduse järgi on noor vanuses 7–26 eluaastat.

Selleks, et meil kõik hästi sujuks teeme tihedat koostööd kohaliku omavalitsusega, kes siis vastavalt seadusele:

1) määrab noorsootöö prioriteedid oma haldusterritooriumil ning sätestab nende saavutamiseks vajalikud ülesanded valla või linna arengukavas; 2) toetab antud valla või linna haldusterritooriumil tegutsevate noorteühingute noorteprogramme ja noorteprojekte, kinnitab noorteühingute noorteprogrammide ja noorteprojektide valla- või linnaelarvest toetamise tingimused, korra ja taotluste vormid; 3) täidab teisi noorsootöö korraldamise ülesandeid oma haldusterritooriumil.

(2) Valla või linna haldusterritooriumil tegutsevatel noorteühingutel on õigus teha valla- või linnavolikogule ettepanekuid valla või linna arengukava koostamisel. Noortekeskus on koht, mis on avatud kella kaheistkümnest kuni kella seitsmeni õhtul. Pealeõunat on noortekeskus enamjaolt algklasside õpilaste päralt ning õhtupoole on siis noortekeskuse hoiavanud põhikooli ja gümnaasiumi õpilased.

See on paik, kus noored saavad kokku, mängivad lauamänge (lauatennist, koroonat), kuulavad muusikat, vaatavad TVd/videot või lihtsalt istuvad koos ja vestlevad. Siiani on noortekeskus just muukeelsete noorte seas populaarne, kuid kindlasti ootame me ka eesti noori, sest on see koht ju kõigile noortele mõeldud.

Sügisest ootame meid külastama ka neid noori, kes sooviksid ise midagi põnevat ette võtta. Ootan uusi huvitavaid mõtteid, et teie vaba aja veetmise soovetäiuslikumalt rahuldada. Oma soovidest võiksite mulle teada anda e-posti aadressile ave.pappe@mail.ee Kindlasti ma vastan teile, kes soovivad, ettepanekud on reaalsed või mitte. Meeldivat koostööd ja päikest teie päevadesse, et taas alustada puhununa uut tarkuse kogumise aastat.

Ave Pappe

„Muukeelsetest kodudest lapsed meie lasteaedades – kuidas toime tulla?“

Täpselt sellist pealkirja kannab koolitusprojekt, mis on tänaseks kestnud juba kaks aastat. Projekti on rahastanud Haridus- ja Teadusministeerium – HTK ja Tartu maavalitsuse vaheline koostööleping veebruarist 2006. a. Selles osalevad õpetajad Tartu, Narva ning Lääne-Virumaa lasteaedades. Projekti raames on osaletud mitmesugustel koolituspäevadel, õppereisidel ning seminaril tegelemaks muu kodukeele lastele eesti keele õpetamise teemadega meie lasteaedades – probleemide teadvustamise ja nende lahendamise leidmisel. Projektijuht on Kai Kuuspalu Tartust ja koordinaator Lääne-Virumaal on Monica Jaanimets Lääne-Viru maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna inspektor.

Koolitusel ise osalenuna võin väita, et teemad, mida puudutatakse ja probleemid, millele lahendusi püütakse leida, on väga aktuaalsed. Lähenedes probleemidele lahendamise suunas on koolitajate poolt väga sisukate loengute,

õppereiside, arutelude, rühmatööde ning suvelaagriga sisustatud.

Et ülevaade oleks ka lugejale arusaadavam, toon siinkohal välja selle, mis ühe täiuslikuma koolitusprojekti raames, kus osalenud olen, toimunud on:

- Seminar Tartu Annelinna gümnaasiumis (kus teiste seas ka lasteaia Pisipõnn õpetajad Valda Rüü ja allkirjutanu esinesid ettekandega);

- Koolituspäevad Nelijärve puhkekeskuses;

- Õppekursioonid Narva ja Tallinna lasteaedadesse;

- Infopäevad Tartus ja Rakveres (Sihtgrupiks olid Tartu ja Lääne-Viru maakondade kohalike omavalitsuste esindajad ja lasteaedade juhatajad);

- Suvelaager Lääne-Virumaal Võsul, kus osalesid Tartu ja Lääne-Viru maakonna lasteaiaõpetajad ning Narva linna lasteaedade õpetajad (kokku 100 inimest).

Kuna koolituste käigus on tänu aruteludele ning rühmatöödele koolitusteamaga seotud probleemi-

dele leitud lahendusi, siis edastati kiri konkreetsete ettepanekutega ka Haridus- ja Teadusministrile Tõnis Lukasele. Mõned nopped sellest kirjast, mis panevad tõsiselt mõtlema:

- Tunneme puudust riiklikust tugi- ja nõustamissüsteemist, mis tegeleks muu kodukeele perede ja nende laste sujuva kohanemisega meie lasteaedades ja koolides, integreerimisega, õpetajate ettevalmistamise, nõustamise ja muude vajalike küsimustega;

- Keeleõppe läbiviimiseks on tähtis väike laste arv rühmas, sest muu kodukeele laps eesti õppekeele rühmas on siiski haridusliku erivajadusega ning individuaalset eritählepanu/õpet vajav laps;

- Lasteaedadesse, kus muu kodukeele lapsi on eesti õppekeele rühmades rohkem (sõltub sageli piirkonnast), võiks sarnaselt muu õppekeele rühmadele tagada riigipoolse miinimumkoosseisu nõudena eesti keele õpetaja ametikoha, mille koormus on seotud muu kodukee-

lega laste arvuga;

- Eesti keele, kui teise keele, õpetamine lasteaedades võiks olla riigi huvi ning riigi rahastatud mitte ainult muu õppekeelega asutuste puhul, vaid ka eesti õppekeele lasteaedade puhul. Sageli mujalt Eestisse elama asunud vanemad soovivad oma laste paremaks integreerimiseks ja kohanemiseks paigutada nad just eesti õppekeele lasteaeda. See vajab lasteaedade personalilt täiendavat tähelepanu, vahendeid, ressursse jne;

- Kõrgkooli õppekavadesse lisada muu kodukeele lapsele eesti keele õpetamise metoodikat tutvustav ning multikultuursust kajastav õppeaine, mis oleks pedagoogiks õppivatele tudengitele kohustuslik läbida;

- Lasteaiaõpetajate palgamäärade võiks olla sarnaselt üldhariduskoolide õpetajate palkadele riiklikult määratletud ning finantseeritud. Oluline on väärtustada lasteaiaõpetajate tööd, sest lapse haridustee, väärtushinnangud, suhtumised ning

hoiakud saavad kodu kõrval oma aluspinna just lasteaiaast.

Siinkohal olekski sobiv kiita neid inimesi (Monica Jaanimets ja Kai Kuuspalu), kes taoliste probleemide otsimise ja lahendamise käisile võtsid ning kaasasid meeskonda just nende piirkondade asjatundjad, kus muukeelsete kõige suuremat tähelepanu vajab. Õppepäevade käigus selgus, et suur hulk väga väärtuslikku õppematerjali on juba välja töötatud, et lasteaiaõpetajate valmisolek tööks muukeelsete lastega oleks kompetentsem.

Alustame meigi uut õppeaastat, kaasas teadmiste pagas läbitud koolitusel ja teadvustame omandatu põhjal, et elame ühiskonnas, kus valitseb suur mitmekesisus rahvaste, religiooni, mõttelaadi ja muu osas. Peame muuhulgas arvestama, et kuigi meie ühiskond on loodud ühise riigi ja rahvuse identiteedile ehk rahvuslikkusele, on siiski meie ühiskond mitmekultuuriline.

Kairi Kroon,
lasteaia Pisipõnn õpetaja

Lehtse pidupäev perega läks korda!

19. augustil korraldas Lehtse kultuurimaja Eesti Taasiseseisvuspäevale pühendatud rahvaürituse "Pidupäev perega". Ilmataadile meeldis ilmselt see mõte, sest ta soosis igati peo toimumist kultuurimaja ümbruses vabas õhus.

Avalaul oli Lehtse laulumemede ja -taatide eestvõttel koos publikuga meie kandi hümn „Lehtse – mu kodul!“. Päevakohase avakõne pidas Tapa vallavalitsuse kultuurikomisjoni esimees Piret Pihel. Seejärel sai sõna Kaitseliidu Viru Maleva Tapa Kompanii pealik Jaan Viktor, kes kutsus kõiki osalema Kaitseliidu, Noorkotkaste ja Naiskodukaitse tegevuses ning koos oma meeskonnaga organiseeris kõigile huvilistele täpsuslaskmist. Igas eas laskjaid jätkus mitmeks tunniks!

Samas aga algasid mitmed tegevused korraga – sportlikud võistlused, taidlejate kontserdid, avatud olid käsitöönäitus ning mudilaste mängunurk. Ohjad võttis enda kätte tuntud-teatud võrratu päevajuht Samuel Golomb, kes juhatas sisse esinejad, teadustas võistlustegevusi, korraldas tänamised ning autasustamised, tehes nalja ja ka intervjuusid publikuga. Tema organiseeritud humoorikad mängud pakkusid lõbu kõigile.

Taidlus algas Lehtse laulumemede ja -taatide väikese valsikontserdiga. Eraldi esinemisprogrammidega astusid rahva ette Aegviidu rahvamaja (rahvaantsijad – juh Evi Tomingas, lauljad, solistid, akordionistid ja kapell – juh Koidu Liivak), Lehtse põhikooli lastekapell, kandlemängijad ja solistid (juh Tiit Tikkerber), Tapa laulustuudio laululapsed (juh Indrek Jurtšenko), naisrühm Mõisapiigad ja segarühm Kakerdaja (juh Ülle Oru) ning Lehtse kammerkoor (dir Tiit Tikkerber).

Isetegijate etteastumisi jälgis arvukas publik, mis küll vaheldus, nelja tunni jooksul. Samal ajal said spordihimulised kaasa lüüa mitmetes jõu- ja osavusevõistlustes – õllekasti hoidmine, kõievedu, sopsuvõistlus (kohtunikud Tiina Evard ja Andrus Jürimaa) ning noolemäng (kohtunikud Elle Simm ja Sille Jürimaa). Võistlejaid ning auhindu jätkus igale alale. Kohtunike sõnul olid kõik väga tublid! Kõige pisemad said Lehtse lasteaia mänguplatsil aega veeta tublide õpetajate (Anne Kivisoo, Irja Roodla ja Marika Vikat) käe all.

Kultuurimaja saali kujundasid kauni näituse Lehtse käsitööseltsin-

gu liikmed Helda Saame ja Marie Rohtla. Osavate kätega naiste (Endla Lääne, Vaike Freimann, Valve Tammjärv, Evi-Maie Toomla, Viive Linnjärv ja Kaja Tomberg) loodud taiesid käidi hulgaliselt uudistamas kogu päeva jooksul.

Peo kulminatsioon oli vabaduse lõke. Päevajuht luges ette 1991. a oktoobri Lehtse infolehst artikli „Kriitilistel päevadel Tallinnas...“, mis kajastas meie kodukaitsjate tegevust riigipöördekatse ajal, mil 12 meest ja üks naine Lehtsest seisid käest kinni Teletorni juures, takistamas vene tankidel edasi sõitmist. Meie peole oli tulnud nendest viis meest – Viktor Born, Ivo Jürimaa, Andres Püümann, Andres Kipper ja Andrus Kurvits. Tublidele kaitsjatele öeldi tänusõnu ja kingiti lilli, ning nendel oli au süüdata tõrvikutega peoplatsil Vabaduse lõke.

Rahvapeo viimane osa jätkus Lehtse kultuurimaja saalis laudade ümber tantsupeoga ansambli Kurvad silmad muusika saatel. Kahel korral said peolised nautida Baheera Studio köhutantsijaid, kes õhtusse oma kaunite kostüümide ning eksotiliste tantsudega põnevust tõid. Lõkkeplatsil möllas noorsugu diskomusika saatel (DJ Oliver Jürimaa).

Südaöö tipnes väikese ILUTULESTIKUGA (sponsor Olga Ivanova). Kogu päeva jooksul kandis söögi-joogimurede eest hoolt Tapa Bussijaama Baar.

Analoogilisi pidustusi on Lehtse valla aegadel ennegi korraldatud (küll erinevate nimetustega: valla-päev, perepäev, külade päev jm). Kokkuvõtteks võib öelda, et Tapa vallas olles Lehtse esimene pidupäev perega läks korda! Kui arvukad peolised kogu Tapa vallast ja kaugemaltki rahule jäid, siis on see tõestuseks, et tuleb ka teine jne pidu – järelikult tuleb Taasiseseisvuspäeva väärikalt tähistada!

Kui Tapa valla külad oleksid huvitatud, siis võiksime koostöös sellest üritusest kujundada Tapa valla külade päeva (korraldajad ootavad tagasisidet ja arvamusi!).

Lehtse kultuurimaja tänab:

Tapa VV, Lehtse LA, Lehtse PK, Lehtse Käsitööseltsin, Kaitseliidu Viru Maleva Tapa Kompanii, hr Samuel Golomb, pr Olga Ivanova, kõik pidupäeva kohtunikud, abilised, helija valgusemehed ning silmarõõmu pakkujad – kontsertidel esinejad!!!

Leelo Jürimaa,

Lehtse kultuurimaja direktor

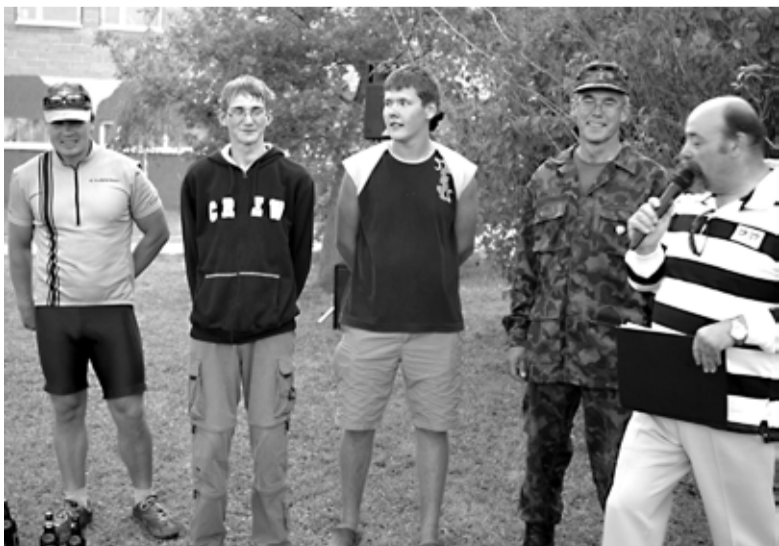
Perpäeval osalejad said proovida oma täpsust ka püssist laskmises.

Päeva juht Samuel Golomb (vasakul) jälgib võitja kõieveonaiskonna rõõmuhoiseid.

Päevakangelasi Ivo Jürimaad (vasakult), Viktor Borni, Andres Kipperit ja Andres Püümanni õnnitles Lehtse kultuurimaja juht ja perpäeva mõtte algataja Leelo Jürimaa.

Samuel Golomb küsitles ka võitja kõieveomeeskonna liikmeid.

KOP-i projektide tähtaeg läheneb

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärgiks on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv läbi kogukonna kaasamise ja tugevdamise. Programmi valdkondadeks on: kogukonnaliikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine; kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine; kohaliku elukeskkonna parandamine.

Programmi abikõlbulike tegevuste loetelu

“Kogukonnaliikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine” abikõlblikud tegevused:

- Kohaliku arengu ja omaalgatuse alaste koolituste, infopäevade korraldamine

- Kohaliku arengut ja omaalgatust käsitlevate materjalide trükkimine

- Kogukonna arengukava koostamine

- Kohaliku arengut ja omaalgatust käsitlevate analüüside ja uurin-gute läbiviimine

Kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine abikõlblikud tegevused:

- Kodu-uurimuslike materjalide koostamine ja trükkimine

- Ajaloolist või kultuurilist tähtsust omavate sündmuste ja paikade ning nendega seotud tähtpäevade tähistamine

- Kohalikul kultuuri- ja ajaloopärandil põhinevate ürituste korraldamine

NB! Need tegevused on abikõlblikud üle 50 000 elanikuga linnades ainult asumitega seonduvalt, mitte linnas tervikuna.

“Kohaliku elukeskkonna parandamine” abikõlblikud tegevused:

- Heakorratööd

- Avalikuks kasutuseks mõeldud objektide rajamine ja korrastamine (spordiplatsid, kokkutuleku kohad jne)

- Avalikuks kasutuseks mõeldud ehitiste või nende osade hooldusremont

- Kohaliku majanduslikku aktiivsust ja tööhõivet stimuleerivad tegevused

- Ühistegevuseks või avalikuks kasutuseks vajalike vahendite soetamine. Investeering peab olema põhjendatud ja projekti tegevustega seotud

Programmi rakendatakse kogu Eesti territooriumil kahes sihtpiirkonnas: 1) maapiirkondades (alla 2

500 elanikuga asulad) 2) linnapiirkondades (üle 2 500 elanikuga asulad Rahvasitkuregistri 01.01.2007. a seisuga).

Taotlusi programmi vahenditest toetuste saamiseks võivad esitada avalikes huvides tegutsevad seltsingud (v.a linnapiirkondades), mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis pole asutatud kohaliku omavalitsuse või riigi osalusel ja milles ei osale liikmena kohalik omavalitsus või riik.

Programmi kaudu eraldatud toetuste kasutamise maksimaalne tähtaeg on 12 kuud. Toetuse suurus kohaliku tähtsusega projektidele on kuni 25 000 (kakskümmend viis tuhat) Eesti krooni ja maakondliku või laema tähtsusega projektidele kuni 50 000 (viiskümmend tuhat) Eesti krooni. Projektidesse peab olema kaasatud taotlejapoolne omafinantseerimine või tema koostööpartneritepoolne kaasfinantseerimine vähemalt 10% ulatuses projekti kogumaksumusest.

Taotluste esitamise tähtaeg 1. oktoober 2007. Taotlused tuleb esitada projekti elluviimise asukohajärgsesse maavalitsusse.

www.eas.ee

Tarbijakaitse suvine reid

15. augustil kontrollis Tarbijakaitseameti peainspektor Tiit Baumann Tapa kauplusi. Seekord käisime kolmes toiduainetes ja esmatarvikaupadega kauplevas poes – Kaubanduskeskuses asuvas OG Grossi Toidukaupades, Säästumarketis ja RR Lektusele kuuluvas kaupluses Kaseke.

Grossi Toidukaupad – kaupluses võttis meid vastu müügisalaal olev käru realiseerimisaja ületanud kürestiriknevate kaupadega. Selliste kaupade müük on kategeeriliselt keelatud. Pärast “kõlblik kuni” kuupäeva möödumist ei tohi neid kaupu enam müüa. Kürestiriknevaid toidukaupu tuleb säilitada selleks ettenähtud tingimustes (külmletis, külmkapis), mitte mingil juhul suviselt soojas müügisalaal.

Mida siis ostjatele pakuti? Realiseerimisaja ületanud kaupade nimetust kaupu, mida enam müüa ei tohtinud. Ostjatele pakuti kuumsuitsu heeringat (kõlblik kuni 14.08.07), guljašši Nord (kõlblik kuni 13.08.07) ja kala punases marinaadis (kõlblik kuni 13.08.07). Puu- ja köögivilja kvaliteedi kohta pretensioone ei olnud. Üldiselt oli kauplus korras.

Sellised olid lühidalt reidi tulemused. Vastavalt väärtegade kvalifikatsioonile määrati ka karistused. Tapa Grossi Toidukaupade juhataja Anneli Säde karistuseks jäi rahatrahv 1500 kr, Tapa Säästumarket juhataja Eneli Tatsit karistati 200-kroonise hoiustrahviga ning kaupluse Kaseke juhatajat Ilona Kampust 300-kroonise rahatrahviga.

Kontrolli tulemustest selgub, et kõige suurem probleem on meil realiseerimisaja ületanud toidu müük. Kuid kaupluste töös avastasime ka teisi möödalasemisi. Näiteks ühikuhindade arvestamisel esineb valesti arvestamist. Seekord selle eksemple eest ei karistatud, küll aga tuleb asjad järgmiseks korraks korda teha.

On olemas “Kauba ja teenuse hinna arveldamise nõuded” ja seda on kasulik tead ka ostjal. §7 lg 4 – Koos soolvee, marinaadi, siirupi või muu vedelikuga väljastatava toidu puhul, kus vedelik kuulub lisana põhikomponendi juurde, tuleb ühikuhind arvutada eelpakendatud kauba määrgistuses näidatud põhikomponendi netokoguse järgi.

Praegu on müügil heigi- ja mintafiiled 400 g pakkides. Lähemal vaatlusel selgub, et tegu on glasuuritud tootega. Kala on vastavalt 320 g ja 300 g, ülejäänud on jää. Milline kg hinnavahe tekib valesti arvestamisest? Näiteks 400 g mintapaki hind on 33,40. Kui arvestada 400 g kalaga on kg hind

83,50. Tegelikult on kala pakis 300 g ja kg hind tõuseb 111,30-ni. Vahe on peaaegu 30 kr.

Probleemiks on ka müügisalaal kauba juures oleva kauba müügihind ning kassas võetav hind. Kauba hind peab olema kauba vahetus läheduses ja üheselt mõistetav, arusaadav ning loomulikult õige. Praegu kohtame küll olukorda, kus kauba juures on justkui õige hind, kauba nimetus on sama, aga kassas võetakse hoopis teine hind. Selgub, et kood on teine. Nii juhtubki tavaliselt, et kallima samalaadse toote juurde pannakse odavama toote hind, kassas aga võetakse koodi järgi õige hind ning kallima kauba müük lähebki edukalt.

Näide isiklikest kogemustest. Grossi Toidukaupades oli müügil piknikukomplekt kuuele, juures hind 11,80. Pärast ostu sooritamist märkas, et kassatšekil oli hinnaks hoopis 24,90. Kaupluste juhataja abiga saime selgusele, et ostetud komplekti hind oli tõesti 24,90, ainult et hinnalipik oli mitu niulit ülevalpool ja vastavat kaupat seal küll polnud. Samuti müügil olnud 11,80 maksvate komplektide juures puudus hoopiski hind.

Palju segadust on puu- ja köögiviljade müügi-ga. Kaup on sorteerimata, ei vasta kvaliteedinõuetele. Ostjad kurdavad, et kauba juures hind ja kassast läbilöödud hind on erinevad. Eriti veel siis kui ühte kaupat on mitme hinnaga. 25. aug ostsime Grossi Toidukaupades paprikat. Müügil oli valge paprika hinnaga 18,80 kg. Suur oli mu üllatus, kui kassas oli paprika muutunud kollaseks ja hinnaks oli nüüd 32,80. 1,1 kg ostu puhul oli hinnavahe 15,40. See probleem sai küll kenasti lahendatud, aga kui ma poleks seda kohe avastanud, mis siis? Pealegi puudus kollane paprika tol päeval hoopiski müügil.

Soovitan ostjatel olla ostu tehse väga tähelepanelik. Jälgige kauba juures olevaid hindu. Võrrelge neid kassatšekil olevatega. Muidugi pöörake tähelepanu kaupade realiseerimistähtaegadele. Teie ei pea kinni maksma teiste lohakust.

Helle-Anne Org

Ohvriabi

Mis on ohvriabi?

Ohvriabi on avalik teenus, mille eesmärk on säilitada või parandada ohvri toimetulekuvõimet. Toimetulekuks vajab ohver nii emotsionaalset tuge kui informatsiooni selle kohta, millist abi tal on võimalik saada. Õigeaegne abi hoiab ära ohvri iseseisva toimetuleku halvenemise ja ka võimaliku töökaotuse.

Kellel on õigus ohvriabile?

Õigus ohvriabile on kõigil inimestel, kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise; füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks. Ohvriabi saab iga inimene, kellele on põhjustatud kannatusi või tekitatud kahju, sõltumata sellest, kas kahju tekitaja on tulnud avalikuks ja kas tema vastu on algatatud kriminaalasi. Abi saamise eelduseks ei ole kuriteo toimepanemine.

Kus asuvad ohvriabitöötajad?

Sotsiaalkindlustusameti alluvuses alustas 2005. aastal tööd 35 ohvriabitöötajat 16 ohvriabikeskuses üle Eesti. Ohvriabikeskused asuvad kohalikes politseijaoskondades või konstaablipunkti-des.

Kellel on õigus psühholoogilise abi kulude hüvitamiseks?

2007. aasta jaanuarist makstakse psühholoogilise abi kulu hüvitist süüteo ohvrile. Hüvitise saamiseks peab süütegu olema politseis registreeritud ning algatatud väärteo- või kriminaalmenetlus. Hüvitist on võimalik saada nii ohvril (1 kuupalga alammäära ulatuses) kui ka ohvri perekonnaliikmetel (kuni 3 kuupalga alammäära ulatuses perekonna kohta) ühe aasta jooksul süüteo toimepanemisest arvates. Taotleja peab hüvitise saamiseks pöörduma ohvriabitöötaja poole.

Kellel on õigus taotleda ohvriabi hüvitist?

Hüvitist makstakse kuriteo tagajärjel tekkinud raske tervisekahjustuse, vähemalt 6 kuud kestva tervisehäire

või ohvri surma korral. Hüvitist on õigus saada kõigil ohvriks langenud inimestel, ka neil, kes on langenud ettevaatamatuse tõttu toime pandud vägivaldakariteo ohvriks. Ohvri matusekultuste ja ravikulutuste hüvitamist on võimalik taotleda neil, kes on neid kulutusi tegelikult teinud.

Mille eest hüvitist taotleda saab?

Lisaks füüsilise tervise taastamisega seotud kulude hüvitatakse ka vaimse tervise taastamisega seotud kulusid. Hüvitise määramisel võetakse aluseks vägivaldakariteoga tekitatud varaline kahju:

- töövõimetusel tulenev kahju;
- ohvri ravikulud;
- ohvri surmast tulenev kahju;
- prillidele, hambaproteesidele, kontaktläätsedele ja muudele kehafunktsioone asendavatele abivahenditele ning riistele tekitatud kahju;
- ohvri matusekulud.

Ohvriabi seaduse alusel hüvitatakse 80% eelpool nimetatud asjaoludel tekkinud tegelikult varalisest kahjust, kuid mitte rohkem kui 150 000 krooni. Vaata ka kuriteoohvritele makstava riikliku hüvitise suuruse arutamise korda

Kuidas hüvitist taotleda?

Hüvitise taotlemiseks peab kuritegu olema politseis 15 päeva jooksul (kuriteo toimumisest alates) registreeritud ja kuriteo kohta peab olema algatatud kriminaalasi. Kuriteo raskus tehakse kindlaks kohtuarstliku ekspertiisiga. Pärast ekspertiisiakti koostamist tuleb hüvitise taotlemiseks pöörduda ühe aasta jooksul elukohajärgsesse pensioniametisse. Koos hüvitise taotlusega tuleb esitada kõik arved, mis tõendavad tehtud kulutusi, kuna hüvitist makstakse ainult kuriteoohvriks langemisega seotud tegelike kahjude ja kulude katteks. Hüvitise maksamise otsustab Sotsiaalkindlustusamet.

www.pol.ee

Tahaks teada, miks?

Elan Tapa äärelinna tänavas, millel ilus nimi Üleviste.

Elu üle siin ei kurda, korter on talvel soe, ümberringi palju rohelist ja meie tänava arvukale mudilasperele on rajatud väga ilus ja mitmekülgsete mänguvõimalustega (Tapa linnas vist ainulaadne) mänguväljak, mis igati korras ja laste poolt väga armastatud koht. Tegijatele võib ainult kiidusõnu öelda. Ainuke asi mille üle nuriseda võib, on nende majade ümbruse puhtus, eriti veel oma külaste ees, kes mujalt külla tulevad. Kurb, et meie keskel elavad sellised linnakodanikud, kes oma koduks ainult kallihinnalise turvaukse tagust peavad. Mis jääb aga sellest väljapoole reostatakse alates juba trepikojast. Kurb! Minu arust on ikka kodul laiem mõiste, nagu kodumaa, kodulinn ... Miks ei võiks siis oma linna puhtana hoida, see on ju nii ilus roheline. Aga ma ei tahtnud kõigest eelnevast kirjutada, kuigi see kõik (meie linna tänavate puhtus/reostus teeb haiget), hoopis selle tõuke, soov oma nõrdimust väljendada, ajendas uus üllitus meie tänaval.

Keegi “tark”, aga ka võib-olla võimukas-rahakas inimene või ka asutus otsustas midagi chitama hakata. Selleks valis ta imeliku maalapi, mis kulgeb otse üle meie ainukesse kõnniteetaolise tee, mida mööda me saame üle Paide maantee minna linna. Kopp on oma märgi juba jätnud ja jupike

teest on kahest kohast läbi lõigatud. See kõnnitee viib otse märgistatud ülekäigurajale. Nüüd siis arvestades nõrke, millega piiratud nelinurkne maalapp ja ka kopast süvendid viitavad, et seal see töö jätkub. Juba ei saa üle läbikaevatud sündivide minna ei jalgsi ega ka lapsevankriga. Viimaseid on meie tänavas küll üsna palju, sest siin elab arvukalt noori väikelastega peresid, kel tited veel vankrialised. Kust kaudu me siis nüüd saame otse ülekäigukohast üle linna? Tehes ringi mööda tolmavat autoteed või “lennates” üle takistuse. Kahjuks pole tiibu! No ei oskagi kohe aru saada, kes on selline “tark”, kes sellisel ajal lubab sündida. Ja ometi on üle Paide maantee, Üleviste tänava poolsel maa-alal nii palju vaba ruumi, et saab chitada kasvõi staadioni, ilma et peaks ära võtma meie ainukesse kõnnitee otseühenduse linna üle Paide maantee. Ehk annab keegi meie vastuse sellele küsimusele? Huvitav oleks teada, miks siis meid ei peetaagi täisväärtuslikeks Tapa linna kodanikeks, et meie “mugavusi” hakataks kitsendama võttes ära ainukesse kõnnitee linnapääsuks. Loodaks juba järgnevas lehes vastust saada, usun et seda ootavad kõik meie tänava elanikud nii tavalised jalakäijad, lapsevankriga emad-isad, kui ka liikumispuudega inimesed, kes käimiseks abivahendeid kasutavad.

Üleviste tänavas elav pensionär

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

15. august

- Väljastati ehitusluba kaitseministeeriumile ehitise lammutamiseks aadressil Valgejõe pst 13.
- Väljastati ehitusluba Katre Kirt'ile ehitise laiendamiseks aadressil Pruuna küla.
- Pruuna külas asuvalle Metsa katastrüksusele määrati uus nimi.
- Nõustuti Linnape külas asuva Loodi kinnistu ja Nõmmküla külas asuva Nurgametsa kinnistu jagamisega kaheks eraldi katastrüksuseks.
- Määrati Tapa linnas asuva 1. Mai pst 11 katastrüksuse uueks sihtotstarbeks ärimaa.
- Neljale vallaelanikule eraldati sotsiaalkorterid ning ühega lõpetati sotsiaalkorteri üürileping.
- Täiendavaid sotsiaaltoetusi eraldati 11-le vallakodanikule ning rahuldama jäeti kaks avaldust.
- Kinnitati alacelarvete taotluse vorm (avalikustatud Tapa veebilehel).
- Anti korter üürile.
- Anti nõusolek Imastu koolkodu tegevuse lõpetamiseks.
- Reservfondist eraldati SK Tapa-le 2800 kr reisikulude katteks osalemiseks rahvusvahelisel maadlusturniiril „Sparvägenspolen 2007“ Stocholmis ajavahemikul 31.08.–02.09.07 ja 15 000 kr käsipalli meistriliiga võistkonnale võistlusvarustuse soetamiseks.
- Lubati puhkusele vallavanem Kuno Rooba alates 21.–31.08.07.

22. august

- Otsustati läbi viia riigihange Lehtse kultuurimaja rekonstrueerimiseks.
- Maksti toimetulekutoetust 51-le vallakodanikule kogusummas 51 875 kr ja sellega kaasnevat täiendavat sotsiaaltoetust 4-le vallakodanikule kogusummas 800 kr.
- Eraldati toetust kahele vallakodanikule.

- Hooldekodusse paigutati üks vallakodanik.
- Võeti vastu otsus õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise kohta, Niine maaüksus Linnape külas.
- Muudeti Tapa vallavalitsuse 13.06.2006 korralduse nr 327 „Projekteerimistingimuste määramine“ Lisa elamu, aadressil Valgejõe pst 25, kõrguse osas. Endine kõrgus max 7 m, uus kõrgus max 8,84 m.
- Määrati projekteerimistingimused puurkaevu projekteerimiseks kinnistul aadressiga Patika küla.
- Tunnistati Tapa vallale kuuluva kinnistu Jänedä Öppe- ja Nõuandekeskuse masuudihoidla asukohaga Jänedä küla, Tapa vald suuline enam-pakkumine 21. augustil 2007 kell 10.30 nurjunuks, kuna enampakkumisele ei registreerunud ühtegi pakkujat.
- Tunnistati Tapa vallale kuuluva korterimandi aadressiga Keskuse tn 9-2, Lehtse alevik, Tapa vald suuline kordusenampakkumine 21. augustil 2007 kell 11 nurjunuks, kuna enampakkumisele ei registreerunud ühtegi pakkujat.
- Tunnistati Tapa vallale kuuluva korterimandi aadressiga Uus tn 12-2, Tapa linn, Tapa vald suuline kordusenampakkumine 21. augustil 2007 kell 11.30 nurjunuks, kuna enampakkumisele registreerunud pakkuja keeldus pakkumise tegemisest enampakkumisel.
- Kinnitati 21.08.2007 toimunud Tapa vallale kuuluva hoonestatud kinnistu Ambla mnt 11, Tapa linn, Tapa vald suulise enam-pakkumise tulemused.
- Seoses vaide esitamisega peatati Tapa vallavalitsuse 01.08.2007 korralduse nr 435 „Avaliku konkursi korraldatud jäätmeeveo ainuõiguse andmiseks Tapa valla veopiirkonnas tulemuste kinnitamine“ punktide 1,3 ja 5 täitmine.

Vee- ja kanalisatsioonihind

Tapa vallavalitsuse 08.08.2006 määrusega nr 12 on kehtestatud AS-i Tapa Vesi poolt Tapa vallas ja linnas osutatavate vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnad kroonides (koos käibemaksuga) alljärgnevalt:

1.1 elanikud

vesi	
01.01.–31.12.2007	11.50 kr
01.01.–31.12.2008	12.10 kr
kanalisatsioon	
01.01.–31.12.2007	13.90 kr
01.01.–31.12.2008	15.30 kr

1.2 asutused ja ettevõtjad

vesi	
01.01.–31.12.2007	13.60 kr
01.01.–31.12.2008	14.30 kr
kanalisatsioon	
01.01.–31.12.2007	16.40 kr
01.01.–31.12.2008	18.00 kr

elanikkond – elamu- ja korteriühistud ja füüsilised isikud, kes kasutavad vee- ja kanalisatsiooniteenust isiklikus majapidamises
ettevõtted ja asutused – juriidilised isikud (sh füüsilisest isikust ettevõtjad)

VALLAVOLIKOGU MÄÄRUS

Tapa valla koerte ja kasside pidamise eeskiri

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 36² alusel.

§ 1. Üldsätted

(1) Eeskiri sätestab koerte ja kasside (edaspidi loom) pidamise nõuded Tapa valla haldusterritooriumil.

(2) Eeskiri on täitmiseks kohustuslik kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele (edaspidi loomapidaja), kelle omandis või valduses on loom.

(3) Eeskirjas kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

1) loomapidaja on isik, kellele kuulub koer või kass (omanik) või kes tegeleb koera või kassi pidamisega rendi või muu sellatolise suhte alusel omanikuga;

2) hulkv loom on märgistamata loom, kelle omaniku ei ole võimalik tuvastada või loomapidaja juurest lahti pääsenud loom, kes viibib omaniku või looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat maa-ala;

3) häirimine on kaaskodanike igapäevaseid käitumisharjumusi takistav tegevus;

4) ohustamine on vara, kaaskodanike elu või tervist ohtu asetav tegevus;

5) avalik koht on vabaks liikumiseks ja kasutamiseks avatud maa-ala, rajatis, ehitise või ruum, sh tee, tänav, haljasala, kaupluse, toitlustusettevõtte, kultuuri-, haridus- ja lasteasutuse üldkasutatav ala, ühissõiduk ja elamu ühiskasutuses olev ruum.

§ 2. Loomapidamise nõuded

(1) Looma on lubatud pidada hoones ja piiratud maa-alal selle maa-ala omaniku loal või muu õigustatud isiku nõusolekul. Maa-ala peab olema piiratud nii, et loom sealt omal tahtel välja ei pääseks. Loomapidajal tuleb välistada looma ärajooksmise ja inimestele või teistele loomadele kallaletungimise võimalus.

(2) Looma pidamine ei tohi häirida ja ohustada avalikku korda ega teisi loomi. Loomapidaja vastutab looma poolt tekitatud kahju eest ka juhul, kui looma kasutatakse õigusvastase tegevuse takistamiseks.

(3) Looma on keelatud hülgata, vigastada, abitusse seisundisse

jätta, tekitada valu ja välditavaid füüsilisi ja vaimseid kannatusi, põhjustada looma hukkamist või panna toime muud looma suhtes lubamatut tegu.

(4) Kaasomandis olevas korteris võib looma pidada kõigi korteris elavate täisealiste isikute nõusolekul. Korterelemu üldkasutatavates ruumides ja maa-alal loomaga viibides on loomapidaja kohustatud järgima korteriomani ke kokkuleppel kehtestatud korda ja avalikku korda.

(5) Kui loomapidajaks on juriidiline isik, on tal kohustus määrata looma heaolu eest vastutav isik.

(6) Loomapidaja on kohustatud paigaldama temale kuuluva maa-ala sissepääsule ja kõigile tänavaga külgnevatele piirdeadadele koera olemasolust teatava hoiatussildi.

(7) Loomapidaja on kohustatud:

1) järgima sanitaar- ja hügieennõudeid, sealhulgas koristama oma looma väljaheidet;

2) looma teadmata põhjusel hukkamisel pöörduma veterinaarasutuse või litsentseeritud veterinaararsti poole hukkamise põhjuste selgitamiseks;

3) inimest või teist looma hammustanud loomast koheselt teatama veterinaarasutusse;

4) laskma marutaudi vastu vaktsineerida kolme kuu vanuse looma ja hilisemad vaktsineerimised tege- ma veterinaararsti poolt määratud tähtajal.

(8) Loomapidajal on keelatud:

1) lubada loomal reostada hoones ühiskasutuses olevaid ruume;

2) viia looma üldkasutatava asutuse ruumi või maa-alale, kuhu on paigaldatud vastavad keelumärgid;

3) viibida loomaga rahvakogunemistel ja avalikel üritustel, va selleks ettenähtud kohtades;

4) ujutada ja pesta looma sup-luskohtades, tiikides ja purskkaevudes;

§ 3. Loomaga avalikus kohas viibimine

(1) Koera tohib viia avalikku kohta jalutusrihma otsas, tagades kaaskodanike ja loomade ohutuse.

(2) Ühistranspordis peab koeral olema jalutusrihm ja suukorv, välja arvatud koertel, kes on süles või kandmisvahendis.

(3) Kasse on lubatud ühistranspordis vedada kandmisvahendis,

mis ei ohusta looma tervist ja on põgenemiskindel.

(4) Koera tohib jätta suukorviga ja lahtipääsemist välistaval moel kinniseotult hoone juurde ajaks, mil loomapidaja viibib selle hoone ruumides, kui seejuures ei ohustata avalikku korda, teisi isikuid, liiklust ning koera tervist.

(5) Koeral on lubatud jalutusrihmata viibida avalikus kohas teenistusülesannete täitmisel.

(6) Antud paragrahvi lõiget 2 ja paragrahv 2 lõike 8 punkti 2 nõudeid ei rakendata vaegnägija juhtkoera ja teenistusülesannet täitva erikoolituse saanud teenistuskooera kohta.

§ 4. Looma hoidmine varjupaigas

Püütud looma hoitakse varjupaigas 14 päeva, arvates kuulutuse avaldamisest varjupaiga interneti koduleheküljel või ajakirjanduses. Nimetatud aja jooksul võib loomapidaja looma tagasi nõuda, kui ta tasub looma püüdmis- ja ülalpidamiskulud. Pärast eelnimetatud aja möödumist antakse loom uuele loomapidajale või hukatakse.

§ 5. Omanikuta loom

Omanikuta looma toitmine ning pidamine korterelemu üldkasutatavates ruumides või maa-alal, kui see on vastuolus antud elamu kodukorraga, on keelatud.

§ 6. Vastutus

Eeskirja rikkujat karistatakse vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele, loomakaitse seadusele ja loomatauditõrje seadusele. Järelevalvet käesoleva eeskirja täitmise üle peab Tapa Vallavalitsus vastavalt oma pädevusele.

§ 6. Rakendussätted

1) Tunnistada kehtetuks Lehtse vallavolikogu 13.09.2001 määrus nr 15 „Lehtse valla avaliku korra eeskirja, heakorra eeskirja ning koerte ja kasside pidamise eeskirja kinnitamine“ punkt 3.

2) Tunnistada kehtetuks Saksi vallavolikogu 19. veebruar 2003 määruse nr 2 „Koerte ja kasside pidamise eeskirja kehtestamine Saksi vallas“.

3) Tunnistada kehtetuks Tapa linnavolikogu 8. mai 2003 määrus nr 16 „Koerte ja kasside pidamise eeskirjade kehtestamine Tapa linnas“.

§ 7. Määruse jõustumine

Määrus jõustus 01. aprillil 2007.

Üldplaneering on viis vallaelu kavandada

Hiljemalt 1.juuliks 2007 pidi planeeringuseaduse järgselt kõigil omavalitsustel olema kehtiv üldplaneering, linnadel kui omavalitsusüksustel aga juba 1.jaanuariks 2006.

Seoses seaduses antud tähtaja möödumisega on tõusetunud arutelu ka juba ajakirjanduses, millistes omavalitsustes on seaduses toodud tähtaega järgitud ning mis põhjustel on paljudes omavalitsustes see ülesanne veel täitmata, kas ja millised tulevad karistused jms.

Kõigepealt olukorrast: tuginedes Maalehe artiklile 28.juunist 2007 „Vallad vilistavad seadusele“ võib laias laastus öelda, et ligi pooltel Eestimaa omavalitsustel puudub kehtiv üldplaneering. Ka maakonniti on üldplaneeringu omamise

protsent on vägagi erinev, alates 15%-st kuni 100%-ni. Lääne-Viru maakond asub selles maakondade pingereas keskmisel kohal.

Tänaseks puudub Lääne-Viru maakonnas kogu omavalitsusüksuse territooriumit kattev ja kehtiv üldplaneering kuuel omavalitsusel. Kahel juhul on tegemist 2005. aastal ühinemiste teel tekkinud uute omavalitsusüksustega, kus kehtivad üldplaneeringud on osal territooriumil, ühel juhul on üldplaneeringu koostamine praktiliselt lõpusirgel.

Miks siis ikkagi on olulisel määral antud ülesanne täitmata nii Eestis kui ka meie maakonnas? Loomulikult pole omavalitsuse planeeringu koostamine sugugi lihtne protsess. Samuti nõuab see

ka piisavalt ressursi: inimesi, raha ja aega. Kuid ei saa märkimata jätta, et üldplaneeringu omamise nõue kehtib planeeringu- ja chituseaduse jõustumisest alates ehk juba aastast 1996. Seega on aega olnud üldplaneeringu tegemiseks piisavalt. Et üldplaneeringut omavate ja mitteomavate omavalitsuste seas on nii väikeseid kui suuri, rikkamaid ja vaesemaid, ei saa üldplaneeringu tegematajätmist ajada ainult ressursside süüks, olgu neid ressursse siis vähem või rohkem.

Kindlasti on asjade kulgu mõjutanud kohaliku omavalitsusüksuse arusaam planeerimisest, sh üldplaneeringust kui territoriaalse juhtimise ühest meetmest. Kahjuks on seda pigem alahinnatud. Üldplaneeringut on peetud ülalt

omavalitsustele peale sunnitud bürookraatlikuks kohustuseks, mis igapäevaste ja aktuaalsete probleemide lahendamisel teenimatult nii aega kui ka raha röövib.

Viimastel kuudel on küsitud, mis juhtub nende omavalitsustega, kel tänaseni kehtiv üldplaneering puudub. Suurt ei midagi, sanktsioone planeeringuseadus sel puhul ette ei näe. Siiski võivad mõningad tegevused, nagu näiteks maade munitsipaliseerimine, muutuda keerulisemaks või üldse võimatuks. Teisalt, kui aga omavalitsusepoolset maa omandamise soovi polegi, siis võib ju endiselt edasi jätkata.

Tegelikult need omavalitsused, kes jätkuvalt üldplaneeringu koostamise vajadust edasi lükkavad,

sanktsioneerivad ehk karistavad iseenast, piirates oma arengut tulevikuvõimalustele mõtlemata. On ju üldplaneering tulevikku suunatud terviklik, kokku lepitud visioon omavalitsuse territooriumi arengust maakasutus- ja ehitustingimustena lahti kirjutatud: kuhu ja mis mahus tulevad meie omavalitsuse edukust ning elujõudu tagavad ettevõtlus- ja elamuehitusalad; millised on need alad, kus me oma elukeskkonna turvalisuse ja kvaliteedi säilitamise pärast peame maakasutusele ja ehitamisele mõistlikke piiranguid seadma; kus hakkavad kulgema need infrastruktuuriobjektid, mis meie poolt kavandatud territoriaalselt arengut toetama ja teenindama peavad jne.

Üleviste tänava uue katlamaja juures käisid augusti lõupäevadel hoogsad ehitustööd.

Foto Heiki Vuntus

Muutused Tapa linna soojamajanduses

Käesoleval aastal toimuvad Tapa linna soojamajanduses tõsised muutused – OÜ Termoring Grupp, kes varustab Tapa linna lõunapoolset linnaosa kaugküttega, moderniseerib oma soojatootmise järgnevalt – Üleviste tänavale ehitatakse uus, kogu lõunapoolset linnaosa soojaga varustama hakkav keskkatlamaja ja Rohelise ning Kooli tänava katlamaja jääb reservi. Uue katlamaja ehitustööd on alanud ning septembri lõpuks on see suur ehitus valmis.

Tapa vald ja OÜ Tapa Elamu, kellele kuuluvad kaugküttetorustikud Tapa linnas, ühendab praegu lahusolevad Üleviste, Rohelise ja Kooli tänava katlamaja kaugküttetorustikud ühes tervikvõrguks, mis võimaldabki kütta kogu Tapa linna lõunapoolset linnaosa uuest Üleviste tänava katlamajast. Praegu

lahus olevate kaugküttesüsteemide ühendamiseks ehitatakse umbes poolteist kilomeetrit uusi torustikke, milleks kaevatakse üles tänavaid ja mitmeid ristmikke samuti kulgeb trass läbi haljasalade.

Üleviste katlamajast kulgeb uus torusik mööda Eha tänavat üle Paide maantee kuni 1. Mai puisteeni ning sealt edasi piki 1. Mai tänavat kuni Kooli tänava ristmikuni. Uus torustik rajatakse ka elumaja Pikk 12 ja Rohelise tänava katlamaja vahelisel lõigul – seega kaevatakse üles Pika tänava ja Hommiku puistee ristmik ning haljasala vallamaja kõrval. Tänavate sulgemisest ja liikluskorraldusest kaevetööde ajal antakse teada täiendavalt.

Lisaks kaevetöödele, mida tehakse septembris-oktoobris, võivad esineda tõrked ka kütteperioodi alguses oktoobrikuus, kuna uue

katlamaja ja uute torustike survestamine ja kasutuselevõtmine jääb just sellesse aega. Kütteperioodi algusest ja torustike proovisurvevestamistest teavitab tarbijaid OÜ Termoring Grupp täiendavalt.

Torustikke ehitab Tartu firma AS Küte ja Ehitus ning projekti maksumuse sisse kuuluvad ka tänavate ja haljasalade taastamistööd.

Loodame kõigi kannatlikkusele ja mõistvale suhtumisele võimalike ebameeldivuste tekkimise pärast.

Tapa linna põhjapoolses linnaosa kaugküttetarbijaid eelnimetatud muutused ei puuduta – seal on muutunud vaid soojatootja. OÜ Paargu asemel teenindab piirkonda käesoleval kütteperioodil OÜ Avoterm.

Tapa vallavalitsus,
OÜ Termoring Grupp

Tapa linna kiriku ja kultuurimaja parkidele valmis rekonstrueerimise projekt

Tapa vallavalitsus viis tänavu talvel läbi hanke Tapa linna kultuurikoja ja kiriku parkide rekonstrueerimisprojekti tegija leidmiseks. Pakkumisi vastavalt vallavalitsuse poolsetele lähtetingimustele tuli kolmelt erinevalt firmalt. Võitjaks osutus OÜ Artes Terrae Tartust. Projektiga on lahendatud haljastus, teed, platsid, parkimine, puhkekohad, arhitektuurilised väikevormid ning valgustus.

Olemasolevast olukorrast on ülevaade ilmselt igal Tapa linna elanikul või tihedamal külalastal. Kultuurimaja ümbruse haljasala kiratseb ja palju kõnniteid on kasutuseta. Olemasolev kujundusidee on nähtavasti üle võetud kõrvalseisvast Kirikupargist (kõnniteed suunduvad keskele kokku). Muru sees paiknevad üksikud istikud on hajali ja viletsa kasvuga, kõrghaljastus vajab kohendamist. Kirikupark on ja jääb varjuliseks, kuid teatud

aastaaegadel halvasti läbitavaks muutuvad kõnniteed vajavad uusi katteid, ka vähendatakse nende arvu. Kultuurikoja poolne istumisala vajab uuenduskuuri, sest põõsad on vananenud ja pinnad kipuvad umbrohu alla jääma.

Valminud projekti teostamise käigus tekitatakse kahest alast parema kõnniteede võrgustikuga kompaktne haljasala. Rularampidega plats kultuurimaja taga, kus noored saavad vaba aega veeta, laieneb oluliselt. Huvitav idee tuli projekteerijatel seoses parke poolitava Turu tänava sõidutee osaga, nimelt see kaob ja vahepeale tekkib lai ala kultuurikojast kuni kirikuni, kuhu mahuvad purskkaev ja mitmed istumiskohad. Siia sobib hästi kontsertide või avalike ürituste korraldamise koht. Ka kirikuesine saab veidi teise ilme, tekib taas põõsaste ning konteinerhaljastusega ääristatud sisenemistee hoonesse.

Alates Grossi kaubanduskeskusest võib parke läbida piki kergliiklusteed näiteks jalgratate, rulade või rulluisukudega. Kergliiklustee on ühenduses kooliparki ja alleed läbiva teega. Kergliiklustee sidusust ülejäänud linnaruumiga käsitletakse sel aastal algatamisele tulevas kesklinna detailplaneeringus või valla üldplaneeringus.

OÜ Arte Terrae koostatud haljastusprojekti järgi ei saa kohe pargi rekonstrueerimist alustada. Koostada tuleb töö teostaja poolt ka täpsem ehitus-haljastusplaan.

Projekti koostamisel osalesid vallavalitsuse ametnikud ning kultuurimaja ja kiriku esindajad.

Kõiki vallakodanikke ootame välja pakutud projektiga tutvuma ja arvamust avaldama septembrikuu jooksul Tapa vallavalitsuse teise korruse fuajeesse.

Maris Urve,
heakorraspetsialist

Ka tänavu toimus Lääne-Virumaa õpilasmalevate kokkutulek

Kui keegi mäletab, siis eelmisel aastal korraldas Tapa Lääne-Virumaa õpilasmalevate kokkutuleku. Sellel aastal aga toimus kokkutulek Kundas, kuna Kunda õpilasmalev võitis eelmisel aasta Tapal erinevad võistlused. Kokkutulek oli teisipäeval, 7. augustil ning kestis ühe päeva.

Kogunemine algas kell 11 ja kell 12 heiskas juba Tapa malevlane Ramo Hallik õpilasmaleva kokkutuleku lipu. Sellega avatigi pidulik kokkutulek. Lipuheiskamisele järgnes tutvumine.

Kohal olid Viru-Nigula, Väike-Maarja, Kunda, Tapa ja Anija õpilasmalevlased. Peale tutvumist sai kohe hakata võistlemas – mängida sai Aliast, puzzle-mõistatust kokku panna ja olid ka sportmängud. Meie kasvatajad said ise ka proovida oma oskusi sportmängudes. Vaatepilt oli väga lõbus. Peale lõunasööki mindi randa, seal saime supelda mõnuses merevees ning peale seda võistelda jällegi. Seekord pidi vastasvõistkonnale loopima linaga vett täis õhupalli.

Pärast rannas mõnulemist, naa-

sime Kunda klubisse õhtusöögile. Pärast seda pidid kõik malevlased esitlema oma maleva maskotti ja laulu. Selleks valiti meie endi seast ka žürii, kes hindas esinejaid. Saime kuulda väga andekaid laulusõnu ja näha isemeisterdatud maskotte. Muidugi korraldati meile ka disko, nii et sai ka tantsu lüüa.

Lõpuks kuulutati välja päeva võitja ja selleks osutus Väike-Maarja. See tähendab seda, et järgmisel aastal lähevad kõik Lääne-Virumaa õpilasmalevlased Väike-Maarjasse kokkutulekule.

Päeva lõpetasime pidulikult lipu langetamisega, seda tegi Väike-Maarja juhendaja ning kõigile jagati küünlad, mis tekitas väga hubase tunde. Jätsime kõigiga huvasti ja tuli sõita koju.

Selle päeva võib lugeda vägagi õnnestunuks ja meelde jäävaks. Kõik olid rahul. Lõpetuseks kutsun kõiki üles ühinema järgmine aasta õpilasmalevaga, nii saate ka kokkutulekule!

Liina Saia

Üldplaneering on viis...

Alguks lk 6

Tõenäoliselt on raske rääkida kiirelt ja edukalt arenevast omavalitsusest pikemas perspektiivis, kui seal puudub läbimõeldud tulevikuvisioon üldplaneeringu näol.

Ei ole võimalik, et läbi detailplaneeringute üksikjuhtumite (või ka projekteerimistingimuste nõude väljastamise) menetlemise suudetaks tagada terviklik nägemus piirkonna territoriaalsest arengust. See puudutab eriti just neid kohti, kus surge arendustegevuseks on jätkuvalt kõrge: linnu, linnade lähialasid, rannikualasid ja ka muid elukeskkonnakvaliteedi poolest kõrgelt hinnatud maastikke, kus üldisemate, üldplaneeringuga kokku leppimata tingimuste puudumise tõttu saavad valitsema erinevate ja paljude arendajate ning maaomanike arusaamised ja vajadused, mis mõnikord ka vastuolulised ja omakasupüüdlid.

Tervikliku maakasutuse planeerimatuses tulenevad probleemid on juba täna aktuaalsed: sotsiaalse ja tehniliste infrastruktuuri mittevastavus toimunud arengutele, elukeskkonna mittevastavus ootustele ja lubatustele: ehituste kõikumine kvaliteet, keskkonnaprobleemid: müra, ebapiisav haljastus, vähenenud privaatsus jms. Jah, seda küll rohkem teada väljaspool Lääne-Virumaad, n-ö meie metropolide valglinnades. Täna suhtumisega jätkates võivad need olla homme juba meie probleemid. Meilgi leidub piirkondi, kus toimub vägagi aktiivne maakasutuslik arendustegevus. Iseenesest on ju hea, et toimub, aga halvem on see, kui

me ei tea, kuidas ja kas õigesti toimub!

Rääkides omavalitsuste just mitme kõige suuremast motiivisioonist läbi aastate üldplaneeringutega tegeleda, tuleb tunnistada, et omavalitsusi maaomanikuna ning selle kaudu territooriumi arendajana on mitteusaldatud ja alahinnatud.

Maad munitsipaliseerida omavalitsuste otsuste sotsiaalsete ülesannete (koolide, sotsiaalalustute jne) täitmiseks põhjendatud taotlusel on ikka saanud, aga munitsipaliseerida elamu- ja ettevõtlusalade arendamiseks ka sellest kohaliku eelarvesse teenimise eesmärgil on olnud pigem keerukas kui üldse võimatu.

Põhjendatud taotlus antud juhul aga olekski olnud kehtestatud üldplaneering, kusjuures selge seos omavalitsuse planeerimiskohustuse ja maa omandamise ning kasutamise võimaluste vahel oleks tõenäoliselt motiveerinud rohkem omavalitsusi üldplaneeringu koostamise protsessi algatama ja lõpetama ka varasemaid tähtaegu, kui planeeringuseaduses ette nähtud.

Tähtaegadele vaatamata lähe elu edasi, nagu ka arengu kavandamine. Usun siiralt, et varsti on ka Lääne-Virumaa kõigil omavalitsustel ajakohane üldplaneering olemas. On ju see pigem see on heaks reklaamiks edukale omavalitsusele kui ükskõik missugune värviline buklett või muu särav PR-kampaania.

Mati Jõgi,
Maavalitsuse arengu- ja
planeeringuosakonna juhataja

TEATED - KUULUTUSED - TEATED

Üürile anda osaliselt möbleeritud 1-toaline korter Ülesõidu tänaval. Helistada telefonil 5379 5105

Müüa 2-toaline korter Tapal Turu tänaval. 4/5, 48m², boiler, WC ja vann eraldi, internet, kaabel TV, pakettaknad, trepikoda lukus. Hind 530 000 kr, tel 5698 3440

Müüa 2-toaline korter Tapal Üleviste tn 11, 4. korrus, omanikult, keskküte, el boiler, telefon, internet, külmik, pesumasin, teler. Hind 100 000 kr. Võimalik üürida. Tel 322 1587, 5844 1880

Soovin osta maad Jootme külas ja selle lähiumbruses. Helistada telefonil 5810 4397

Müüa tooreid ja kuivi küttepuid, kogused täpsed ja igas mõõdus. Tel 5342 6318

OÜ Multivarius müüb tooreid ja kuivi küttepuid. Transpordi võimalus. Kuulutus ei aegu. Tel 501 3862.

OÜ Puusõber müüb aasta läbi KÜTTEPUID

lõhutud ja sobivas mõõdus. Kogused täpsed ja mõõdetavad, puud koormasse laotud. Firmal on pikaajaline küttepuid tootmise kogemus. Tel 5660 7450

Takom VM OÜ

1. Liiva, killustiku, purustatud kruusa ja sõelmete müük.
2. Saematerjali (lauad, prussid) müük
3. Sõiduauto rehvide müük, remont ja vahetus.
4. Ka kasutatud sõiduauto rehvide müük
5. Haljasalade niitmine
6. Küttepuid, turba ja puitbriketi müük. Kivisõe müük.
7. Palkide ost

Takom VM OÜ, Õuna 15, tel 322 0028.

Kopateenus: esilaadur ja kaevekopp. Masina asukoht Jänedal. Telefon 525 4858

NIRC GRUPP

Pakume soodsaid ja kvaliteetseid IT-lahendusi era- ja äriklentidele:

- Arvutite ja lisaseadmete paigaldus ning häälestamine
- Tarkvara installeerimine
- Lisaseadmete installatsioon, häälestus ja remont
- Arvutivõrkude installatsioon ja hooldus, sh traadita internetivõrkude montaaž
- Tindi- ja tahmakassetide täitmine ning renoveerimine

Tel +372 53 542 852, info@nircgrupp.net
www.nircgrupp.net

**ARENDESKODA
Roheline 19, Tapa**

Registreerime soovijaid

Eesti keele algtaseme kursusele.

Algus grupi täitumisel oktoobris 2007.
Info ja registreerimine Tapal Roheline 19 või telefonil 325 8690.

Inglise keele kesktaseme II osa kursusele.
(The New Cambridge English Course 3).

Algus 10. september 2007 kell 18.
Info telefonil 325 8690.

Kaitseväge keskpõlvüoonil toimuvatest harjutustest teatamine,

kus kehtivad juurdepääsupiirangud alale:
05.09.2007 (piirang kl 6-18)
17.09.2007 (piirang kl 8-17)
18.09.2007 (piirang kl 8-17)
19.09.2007 (piirang kl 8-17)
20.09.2007 (piirang kl 8-14)

Tapa muusikakool
võtab kütteperioodiks tööle
KÜTJA.
Lisainfo tel 50 55433

MTÜ TantsuStuudio X Pluss pakub tööd
TANTSUJUHILE, RÜHMATREENERILE
alates septembrist 2007.
Lisainfo tel 522 6499

R-SEGAKAUBA OÜ

**Autoremondiga tegelev firma otsib
AUTOREMONDILUKKSEPPA.**
Eeldame eelnevat töökogemust või tehnilist
taipu. Kasuks tuleb vene keele oskus
suhtlustasandil ja arvuti oskus.
CV saata e-mailil rsegakaup@hotmail.ee.
või tuua aadressil Pargi 2B Tapa.

**Korteriühistu Jaama 4 ja Pikk 13 vajavad
HOOVI JA KÖNNITEE KORISTAJAT,**
väiksem netopalk 500 kr kuus.
Kontakt telefon 327 1697; 5664 8310
Peeter Lauring, või aadressil Turu 12a-3.

**Jänedal põhikool vajab
POISTE TÖÖPETUSE ÕPETAJAT**
(osalise koormusega, 6 tundi nädalas).
Täpsem info tel 5274414, Aivi Must

Gurud Paigaldus OÜ
otsib oma meeskonda
TEHNIKEID,
kelle tööks on valve-, audio- ja videoseadmete
paigaldamine.

CV saada aadressil cv@gurud.ee
Küsi lisa tel 5329 2227.

Gurud Paigaldus pakub Eesti turul nõrkvoolu
süsteemide paigaldust ja müüki. Oma teenuse
osutamisel lähtume kliendi soovist ja kvaliteedist.

Tapa muuseumis
avatud Viiu Valdlo näitus
"Õlimaailid roosidega ja
suveniirid maailmareisidelt"

*Õnne ja päikest,
tervist ja jõudu,
toredat toimekat
aastate sõudu!*

SENTA MEOS
tähistas 23. augustil oma
99-aastast sünnipäeva.

**MTÜ-s Jeeriko avatud
töötute päevakeskus** E-R kl 9-17
10. sept alustab kaisuteraapia grupp,
algab ka käelise tegevuse ring.
12. sept psühholoogi loeng
13. sept jätkub pereprojekt "Kasvamine
vanemaks olemise poole"
Kõikide tegevuste ajal lastehoid. Info ja
registreerimine telefonil 5668 2299

LAHKUNUD ON

Asta Tamm (Tapa)
20.11.1928 - 14.08.2007

Genrietta Linnas (Tapa)
05.07.1936 - 15.08.2007

Laine Kärner (Tapa)
07.10.1935 - 17.08.2007

Ivan Koivistoinen (Tapa)
21.06.1938 - 16.08.2007

Peeter Rjabtšuk (Tapa)
03.04.1950 - 20.08.2007

Albert Timuska (Tapa)
27.02.1934 - 23.08.2007

Vladimir Smirnov (Jänedal)
05.10.1941 - 25.08.2007

**SK TAPA
KUTSUB
MAADLUSTRENNI!**

- 1.-3. klassi poisid: esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti kell 15.30
- treener Sergei Sahnõ
1.-3. klassi poisid: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 15.30
- treener Allan Vinter
4.-8. klassi poisid: esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti kell 16.30
- treenerid Allan Vinter ja Sergei Sahnõ
tüdrukud: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 16.30
- treener Martin Piksar
Treeningud toimuvad Tapa spordikeskuse maadlusaalis.
Treeninggruppides osalemise tasu on 50 krooni kuus.
Uutele õpilastele september tasuta!
Täpsem info telefonidel 528 7800 - A. Vinter,
5341 3537 - M. Piksar, 5568 4008 - S. Sahnõ

21. septembril toimub Lehtse põhikooli juures Pruuna pargis
**TOTTI KASEKAMPI NIMELINE MÄLESTUSVÕISTLUS
KUULITÕUKES.**

Võistluse algus õpilastele kell 14 ja täiskasvanutele kell 15.

**Jänedal sügislaul "Talveks varud salve!"
Õhtul Musta Täku Tallis LÕIKUSPIDU!**

Esialgne ajakava:
Avamine 29. septembril kl 10
Laat avatud kuni kl 19 (Käsitööküla laad, Talutoodang,
Tehnika näitusmüük, Turg, Nõuandateenistused)
Pealava juhatab Allan Hook
kl 12-15
Arlet Palmiste ansambel
Kloun Arlet
Maailma kaunemaid klaveripalu esitab Sven Kullerkupp
Kitarripalu esitab Ants Tedrekull
Õhtul Musta Täku Tallis Mihklipäeva lõikuspidu
Ansambel SuperBoys. Õhtu juhatab sisse Kakerdaja.
Jälgige reklaami!

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Evald Kohari (Tapa) 14.09.1911 96
Tamara Reiksaar (Lehtse) 13.09.1912 95
Ruth Lauring (Tapa) 14.09.1912 95
Leida Lepik (Jänedal) 15.09.1914 93
Helmut Noor (Tapa) 04.09.1922 85
Helmut Elstrok (Tapa) 27.09.1922 85
Ilma Heinsar (Tapa) 03.09.1922 85
Lehte Noor (Tapa) 06.09.1927 80
Irene Sadrak (Jänedal) 25.09.1927 80
Vikenti Malõško (Tapa) 25.09.1932 75
Anastasia Sergienko (Tapa) 13.09.1932 75
Helje Uusnurm Lehtse 15.09.1932 75
Yulia Edoshina (Tapa) 20.09.1932 75
Laine Part (Läpi) 23.09.1932 75
Karin Rannaääre (Tapa) 24.09.1932 75
Eino Nurk (Rägavere) 17.09.1937 70
Raivo Rand (Tapa) 26.09.1937 70
Antonina Volovikova (Tapa) 04.09.1937 70
Tamara Kravchenko (Tapa) 10.09.1937 70
Ilme Mäetalu (Tapa) 12.09.1937 70
Mare Arusaar (Tapa) 21.09.1937 70

Tapa valla ajaleht Sõnumed - Roheline tn 19, Arenduskoda
Üldinfo - tel 325 8690, faks 325 8695.

Ajalehte saab lugeda - tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee
Toimetaja Heiki Vuntus - tel 325 8696, mobiil 5648 5208
Küljendaja Liina Kald - tel 322 9673, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Trükis - Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666
Trükiarv 3600. Leht ilmub kaks korda kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19 E-R kell 9-16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse
huvides toimetada ning lühendada.

**Et hoida ära arusaamatusi peab lehematerjal
olema toimetuses hiljemalt lehe ilmumise
nädala esmaspäeval kell 16.**

